

דעה
שמואל בורנשטיין

"ריח הכסף" באפה של ועדת הריכוזיות

המלצת הוועדה לבטל את ניכוי הריבית בשל חלוקת דיבידנד בין חברות לא תפגע רק בחברות הפער

דו"ח הוועדה להגברת התחרותיות במשק, המכונה "ועדת הריכוזיות", כולל יותר מ-300 עמודים, אלא שדווקא לסוגיה המשמעותית ביותר מבחינת כלל המשק, ייחד הדו"ח שתי פסקאות קצרות. הכוונה היא להמלצת הוועדה הנוגעת למיסוי, המלצה שאינה אלא אימוץ גורף של עמדת רשות המסים בעניין זה. לפי ההמלצה, הוצאות מייחוס של חברה ייחסו תחילה להכנסות מדיבידנד. לאחר מכן, בהתאם לסעיף 18(ג) לפקודה, היתרה תיחס להכנסות מדיבידנד בשנים הבאות, ואם עדיין נותר הפרש בעת מכירת המניות, הוא יתווסף לעלות המניות.

הוצאות הריבית לא יותרו בניכוי מההכנסה

משמעותה של המלצה "קטנה" ונבלעת זו היא עצומה. לא רק מפני שפירושה המעשי הוא שהוצאות ריבית לא יותרו בניכוי מההכנסה, אלא שבניגוד ליתר ההמלצות החלות על "חברות פער" המצויות במבנה של פירמידה, המלצה זו חלה על כל החברות. אם ניקח חברה פרטית שבבעלותה חברה-בת רוחנית המחלקת דיבידנדים באופן קבוע, הרי דיבידנדים לא חייבים במס. רק כשהם יחולקו לבעלי המניות היחידים, יחול החיוב במס. עיקרון זה שלפיו דיבידנד בין חברות פטור ממס, הוא אבן יסוד במיסוי חברות. הוא נועד, בין היתר, לעודד את החברה להשאיר את הרווחים ברשותה לפעילות שוטפת ולהשקעות. המחוקק אינו שולל חלוקת דיבידנדים לבעלי מניות יחידים, אלא שחלוקה זו תגרוור, כאמור, חבות במס. החברה שלפנינו עושה שימוש בדיבידנדים שהיא מקבלת לפעילותה השוטפת.

פת. חלק מהדיבידנדים אף מחוץ לק לבעלי המניות ומשולם עליו מס. עתה החברה מעוניינת להחזיר את פעילותה. עד היום היא יכולה ליטול הלוואה מהבנק ואת הוצאות הללו לנכות מההכנסתה. הנה, אם תתקבל המלצת הוועדה, לא תוכל עוד החברה לנכות את הוצאות הריבית בגובה הדיבידנד שהיא מקבלת מהחברה-הבת – זו המשמעות שיש להמלצה לייחס את הוצאות המימון לדיבידנדים.

מאחר שדיבידנד בין חברות פטור ממס, ממילא לא ניתן לנכות כנגדו הוצאות. הוצאות ניתן לנכות רק כנגד הכנסות החייבות במס. בנוסף, החברה לא תוכל לנכות את יתרת הוצאות הריבית בגובה החלק היחסי של הכנסת הדיבידנד מכלל הכנסותיה, זו המשמעות שיש להמלצה להחלת סעיף 18(ג) לפקודה. גם בשנים הבאות לא תותר ההוצאה, ששוב תיחס להכנסות מדיבידנד. רק כשהחברה תמכור את מניות החברה-הבת, יובאו הוצאות הריבית בחשבון בהתווספת לעלות המניות לצורך חישוב הרווח. ואם לא תמכור או שתמכור בהפסד? לוועדה הפתרוניס.

**ועדת הריכוזיות
גורסת שלכסף
דווקא יש ריח,
וליתר דיוק – שראוי
"להדביק" לו ריח,
ריח הדיבידנד, וזאת
למרות המשמעות
הקשה שיש לכך**

ועדת הריכוזיות נגד פסיקת ביהמיש העליון

בית המשפט העליון כבר הכיר בזכותה של חברה לנכות הוצאות ריבית על הלוואות ששימשו לפעילותה, גם אם במקביל היא מחלקת דיבידנדים או משקיעה השקעות הוניות. לא רק זאת, אלא שבית המי שפט אף הכיר בנסיבות מתאימות בזכותה של חברה לנכות הוצאות ריבית על הלוואה ששימשה לחלוקת דיבידנדים, אם החברה מוכיחה שרווחיה שימשו לפעילותה השוטפת.

בית המשפט הפעיל בעניין זה את מבחן "השקילות הכלכלית". גישתו היתה כי יש לבחון את דיני המס בעיניים כלכליות ולא פורמליות, ומי תוך הכרה כי "לכסף אין ריח". השאלה היתה: האם יש להבחין בין חברה שמחלקת דיבידנדים מתוך רוחיה ובמקביל נוטלת הלוואות לפעילותה השוטפת, לבין כזו המשתמשת ברווחיה לפעילותה השוטפת ובמקביל נוטלת הלוואות לחלוקת דיבידנד? ואכן, לכסף אין ריח. אלא שוועדת הריכוזיות גורסת שלכסף דווקא יש ריח, וליתר דיוק – שראוי "להדביק" לו ריח, ריח הדיבידנד, וזאת למרות המשמעות הקשה שיש לכך מבחינת כלל החברות.

הכותב הוא ד"ר למשפטים ושותף במשרד **גרונט, קלינהנדלר חוזק, הלוי, גרינברג** ושות', שייצג את קבוצת אי.די.בי בהליכי השימוע בפני ועדת הריכוזיות